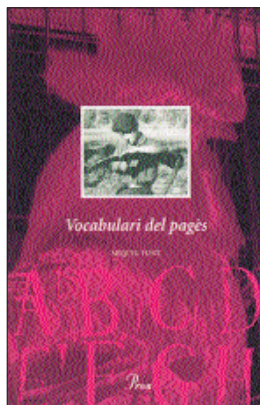

Vocabulari del pagès

Miquel Pont,
Vocabulari del pagès,
Proa,
Barcelona 2005.

Miquel Pont, nascut a Cervera l'any 1936, pagès de tota la vida, coneix a la perfecció el seu ofici i, d'ençà de la seva jubilació, es dedica a recuperar-ne tots els aspectes que es van perdent: perquè els bous i l'arada han donat pas als tractors d'última tecnologia i perquè molts dels camps que abans eren fèrtils i conreats per pagesos, avui han donat pas a zones industrials que no tenen res a veure amb aquella antiga situació.

Si anteriorment ja havia escrit *Les feines de la vella pagesia* (Proa, 2000) i *Calendari dels vells oficis* (Proa, 2002), ara amb *Vocabulari del pagès* ens ofereix una aproximació a un vocabulari amb un gran valor identitari com és el de la pagesia de mitjan segle XX, en concret, la pròpia de la Segarra. I així deixa constància d'una cultura popular que, tot i ésser fonamental en el progrés de Catalunya, els nous temps estan fent desaparèixer; d'aquí la importància de l'obra, perquè recull els signes més nostrats d'una època que altrament perdriem i, amb el temps, ens seria difícil de recuperar i conèixer.

El vocabulari és prou extens (més de 700 entrades) i inclou verbs, eines, animals,

vegetals, espais... De vegades, l'expressió popular ha utilitzat, per a referir-s'hi, mots o girs lingüístics determinats i específics de cada zona, cas en el qual Miquel Pont ens dóna la seva variant –tant en relació a l'entrada com en el cos de la definició–. Es tracta d'una zona geogràfica i dialectal (la del nord-occidental) més general o més concreta, segons cada cas tractat; per això, per tal de fer més fàcil la localització de determinades expressions les ubica dins una paraula mare (per exemple, dins de *boll* hi trobem *treure el boll de la dolça*; dins de *garba*, *fer garbes*; etc.). Albert Turull i Maite Puig en fan una extensa anàlisi a l'inici del llibre; una anàlisi que, a més, inclou l'estudi, sobretot formatiu (tenint en compte el procés històric i evolutiu), de quatre paraules d'aquest vocabulari (*ruella*, *aubarques*, *esbogotar* i *estabenera*) per mostrar-nos-en la riquesa.

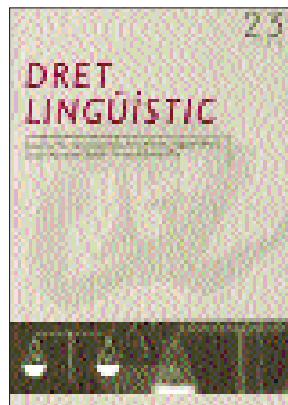
Tan important com el significat de les paraules o expressions és la imatge que generalment l'acompanya, sovint una fotografia –tot i que, de vegades, també es recorri a dibuixos– en general en blanc i negre, la qual cosa –en alguns casos– en dificulta la percepció; per això, en les pàgines centrals del vocabulari trobem reproduïdes a tot color algunes d'aquestes imatges, en aquest cas, ordenades temàticament i no alfabèticament.

Per acabar de completar el llibre, en l'annex hi trobem una taula de superfícies i una altra de longituds en les quals hi ha una equivalència detallada dels diferents termes que es poden utilitzar en aquests àmbits, la qual cosa ens permet d'entendre fàcilment la diferència i la proximitat o no entre uns i altres.

Aquest és, per tant, un autèntic treball de camp, que ens forneix un bon coneixement de la realitat pagesa de fa mig segle duta a Cervera. ♦

AGNÈS TODA I BONET

Dret lingüístic

Jaume Vernet et al.,
Dret lingüístic,
Cossetània,
Valls 2003.

Cal celebrar l'aparició d'aquest treball, dirigit per Jaume Vernet (professor de la Universitat Rovira i Virgili, de Tarragona) i coelaborada per Eva Pons, Agustí Pou, Joan Ramon Solé i Anna Maria Pla.

És un llibre que detalla sistemàticament els diversos aspectes relatius al dret lingüístic. Per tant, es tracta d'una obra fonamental per a qui vulgui desenvolupar accions de política lingüística, les quals, indefugiblement, s'han de fer dins el marc legal vigent.

El llibre s'estructura en dotze capítols, agrupats en dos tipus: els que fan reflexions i ofereixen dades sobre la concepció teòrica del dret lingüístic, i els que donen compte del marc legal vigent. Els capítols 1 i 6 són els del primer grup: el primer explica què és el dret lingüístic i en quins principis es basa, i el segon dóna compte de les potencialitats i els límits de conceptes com drets lingüístics, drets col·lectius, deures lingüístics, etc. Els altres capítols se centren en diversos àmbits en què es pot regular la presència de la llengua, com l'ensenyament, els mitjans de comunicació, la funció pública, la projecció exterior, etc. Un d'aquests capítols (el 3) fa referència al marc legal

establert per constitucions, estatuts d'autonomia, etc.

El treball té, a més, dos annexos: l'un amb normes legals (lleis, decrets, estatuts, constitucions, etc.) i l'altre amb jurisprudència, és a dir, sentències d'organismes com el Tribunal Constitucional relatives a la llengua. Cal subratllar la importància d'aquest segon annex: tothom té assumit que el marc legal l'estableixen les normes, com ara lleis o reglaments; però la jurisprudència és una eina complementària, d'interpretació i aplicació de normes, que també s'ha de tenir en compte a l'hora de fer política lingüística. Pensem, per exemple, en la sentència del Tribunal Constitucional de 1997 i diverses sentències del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana dels anys 2004 i 2005 en què s'avalua la unitat de la llengua. És sols un exemple, però n'hi ha més d'interessants, com la sentència que declara viable l'obligació d'exigir el coneixement de català a qui opti a una plaça de funcionari a la Generalitat de Catalunya.

Des del punt de vista pràctic, hem d'esmentar dos elements de l'obra que li donen encara més rellevància. En primer lloc, el fet que s'ha aplegat, en un sol volum, tot allò que fa referència a la legislació lingüística, de manera que se'n facilita la consulta. I en segon lloc, el fet que es tracta d'una posada al dia. La legislació és canviant i qualsevol recull legislatiu amb més de deu anys ja és obsolet (per exemple, es va canviar la Llei de normalització lingüística de 1983 per la Llei de política lingüística de 1998; han sortit les sentències dels tribunals esmentades adés relatives a la unitat de la llengua; i el Parlament de Catalunya ha aprovat una reforma de l'Estatut d'Autonomia que preveu d'obligar al coneixement de català a tothom qui visqui a Catalunya). Per tot plegat, cal celebrar l'aparició d'aquest llibre. ♦

XAVIER RULL